

Belastingherziening is een totaal gemiste kans

Grootste deel van door kabinet beoogde lastenverlichting heeft verwaarloosbaar effect op structurele werkgelegenheid

Bas Jacobs

Het kabinet lanceerde vorige week zijn belastingplannen. Hoofddoel is om structureel meer banen te creëren. Echter, het grootste deel van de lastenverlichting (€ 3,6 mrd van € 5 mrd) heeft een verwaarloosbaar effect op de structurele werkgelegenheid: lagere tarieven in de tweede en derde schijf en een langere derde schijf. Hoewel lagere tarieven iets meer arbeidsaanbod uitlokken van eerste verdieners, gaan tweede verdieners — omdat huishoudens rijker worden — zo veel minder werken dat het netto-effect nihil is.

Weer heeft een kabinet het niet aangedurfd om werkelijke vermogensinkomsten te belasten. De forfaitaire vermogensrendementsheffing (frh) in box 3 is een bizar, internationaal fiscaal curiosum. Nergens in de ontwikkelde wereld zijn rente, dividend en vermogenswinst bij huishoudens onbelast, terwijl vermogen wordt belast tegen 1,2%.

De frh is procyclisch. De belastingdruk stijgt als het slecht gaat en daalt als het goed gaat. De frh is degressief. Hoe hoger het kapitaalinkomen, hoe lager de belastingdruk. De frh belast de risicopremie op beleggingen niet, waardoor belastingopbrengsten lager zijn. De overheid zadelt huishoudens op met meer financieel risico — de keerzijde van de 'robuuste opbrengst'. De regering wil box 3 verder optuigen met een lager rendement voor spaargeld en hogere rendementen voor beleggingen of onroerend goed. In theorie is dit een verbetering, maar in de praktijk een recept voor belastingarbitrage. Financiële producten zullen verschijnen die hoogbelaste vermogensbestanddelen ('beleggingen') omzetten in laagbelaste vermogensbestanddelen ('spaartegoeden'): 'de AEX-spaarrekening'. De plannen zijn geen serieus alternatief voor een belasting op werkelijke vermogensinkomsten.

Het kabinet wil optioneel de btw-tarieven uniformeren. Helaas werd dit goede

Uniforme btw leidt tot hogere maatschappelijke welvaart en meer omzet voor bedrijfsleven

plan voor de zoveelste keer kaltgesteld door hetzegerige media, een kakofonie van deelbelangen en opportunistische politici. Btw-differentiatie veroorzaakt welvaartsverliezen en uitvoeringskosten. Huishoudens worden door de fiscus geprikkeld om meer laagbelaste en minder hoogbelaste goederen te kopen. Bovendien hebben bedrijven die laagbelaste goederen verkopen een oneigenlijk concurrentievoordeel. Een uniforme btw (bij gelijkblijvende belastingdruk) leidt tot een hogere maatschappelijke welvaart en méér omzet voor het bedrijfsleven. Verliezen van bedrijven in het lage tarief worden meer dan gecompenseerd door winsten van bedrijven in het hoge tarief.

Het lage btw-tarief helpt lage inkomensgroepen niet. Ruwweg een vijfde van de bestedingen valt in de lage btw-tariefgroep voor alle inkomensgroepen.

Dezelfde belastingprogressie kan daarom worden bereikt met de inkomstenbelasting of een uniforme btw, zonder alle nadelen van differentiatie.

Vrijwel alle Nederlandse politici verkondigen economische onzin: dat lastenverschuiving van arbeid naar consumptie meer werkgelegenheid oplevert. Maar mensen werken om te consumeren. Als mensen evenveel belasting blijven betalen — minder dan ze verdienen, maar meer dan ze uitgeven — neemt de werkgelegenheid niet toe. Dat gebeurt alleen als uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden meer btw gaan betalen en nauwelijks profiteren van de lagere inkomstenbelasting. Als ze daarvoor worden gecompenseerd, geeft een lastenverschuiving van arbeid naar consumptie geen extra banen.

De fiscale behandeling van vreemd en

eigen vermogen in de vennootschapsbelasting (vpb) moet snel worden opgeheven om overmatige schuldfinanciering te stoppen bij bedrijven, vooral bij banken en multinationals. Het kabinet stelt voor om rente niet langer aftrekbaar te maken en met de opbrengst daarvan de vpb-tarieven te verlagen. Dit is een ondoordacht idee. Als financieringskosten niet langer aftrekbaar zijn, dalen de bedrijfsinvesteringen, de werkgelegenheid en het inkomen. Nederland pookt daarmee de beleidsconcurrentie verder op. En er komen nog meer brievenbusmaatschappijen die zich hier om uitsluitend fiscale redenen vestigen.

Superieur is om de kosten van zowel vreemd als eigen vermogen (gedeeltelijk) aftrekbaar te maken, zonder de vpb-tarieven te verlagen. Ook dan verdwijnen alle prikkels voor overmatige schuldfinanciering, maar bedrijfsinvesteringen worden netto niet hoger belast. Daardoor nemen de investeringen, de werkgelegenheid en het inkomen niet af. En Nederland wordt niet een nóg groter belastingparadijs. Nederlandse bedrijven, die hier ondernemen en investeren, subsidiëren niet langer het fiscaal constructiewerk van brievenbusmaatschappijen en multinationals.

Het kabinet biedt ook een optie om de belastingdruk te verschuiven van een economisch zeer versturende grondslag (arbeid) naar een nauwelijks versturende grondslag (onroerend goed) via de lokale belastingen. Dit is verstandig en leidt tot hogere maatschappelijke welvaart. Het huizenaanbod zal nauwelijks afnemen. Belastingontwijking is moeilijk, want huizen kunnen niet worden verplaatst.

Van een fundamentele belastingherziening is geen sprake. Noch van vereenvoudiging: geen enkele heffingskorting, toeslag of aftrekpost wordt geschrapt. Belastingplan 2016 is vooral een keuzemenu met strooigoed voor Prinsjesdag. Leuk voor de mensen, leuk voor de politiek. Maar het is een totaal gemiste kans.

Prof. dr. Bas Jacobs is hoogleraar economie en overheidsfinanciën Erasmus School of Economics.

